

כל כינויי נזירות כנזירות.

האומר אהא, או אהא נאה - נזיר.

נזיק נזיח פזיח - הרי זה נזיר.

הריני כזה, מסלסל, מכלכל, הרי עלי לשלח פרע - הר"ז נזיר.

הרי עלי ציפורים - לר"מ: נזיר, וחכ"א: אינו נזיר.

תני נזיר בסדר נשים

דאקרא קאי: 'והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר',

וה"ק: מי גרם לה לעבירה? יין,

ואמר: כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין.

פתח בכינויין ומפרש ידות

דה"ק: כל כינויי נזירות כנזירות, וידות נזירות כנזירות,

ואלו הן ידות: האומר אהא - הרי זה נזיר.

התנא שמסיים בו מפרש ברישא

כדתנן: במה מדליקין ובמה אין מדליקין? ומפרש אין מדליקין ברישא.

במה טומנין ובמה אין טומנין? ומפרש אין טומנין ברישא.

במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה? ומפרש לא תצא אשה ברישא.

ופעמים תני הפוך

במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה? ומפרש יוצא גמל ברישא!

יש נוחלין ומנחילין, נוחלין ולא מנחילין, מנחילין ולא נוחלין,

לא נוחלין ולא מנחילין, ומפרש אלו נוחלין ומנחילין ברישא!

ואין לומר: דשם איסור על עצמו מפרש קודם משא"כ איסור

בהמה מפרש ההיתר בתחילה

דא"ה: גבי יש נוחלין גם שיפרש עיקר נחלה ברישא,

אלא הכא לפרוש כינויי ברישא!

ב: אלא: טעם ידות, הואיל ונלמד מדרש, חביבין ליה.

ומתחיל בעיקר קרבן וכשמפרש ידו ברישא

האומר אהא - הרי זה נזיר.

שמואל: מיירי שהיה נזיר עובר לפניו,

ואין להוכיח: דידים שאין מוכיחות לא הוין ידים - דמיירי בזמן

שעבר לפניו. אבל בלא עובר לפניו שמא אהא בתענית אמר.

ולא חיישי: שמא לפוטרו מקרבנותיו,

דמיירי שאמר בליבו, וקמ"ל דא"צ פיו ולבו שווין.

אהא נאה - נזיר.

ושמא אנאה לפניו במצות! כדתניא: 'זה אלי ואנוהו' - אנאה לפניו

במצות, אעשה לפניו סוכה נאה, לולב נאה, ציצית נאה,

אכתוב לפניו ספר תורה נאה ואכרכנו בשיראין נאים!

- אמר שמואל: שתפוס בשערו ואמר אנאה.

ג.

נזיר נקרא נאה - בנזיר טהור.

נזיר נקרא חוטא - בנזיר טמא, אידי דבעי מיסתר: והימים

הראשונים יפלו כי טמא נזרו, שמא יעבור על נזירותו,

הריני כזה: שמואל: כגון שהיה נזיר עובר לפניו.

הריני מסלסל.

ויקשה מנין: שסלסול בשיער כאמת רבי לאחד: עד מתי אתה מסלסל בשערך! אימא: תורה, דסלסלה ותרוממך!
- שמואל: מדובר שתפוס בשערו.

הריני מבלבל.

ויקשה מנין: כילכול שער הוא כדתנן: סיד לר"י: כדי לסוד כילכול, ורב: צדעי הראש. אולי לזון כויכלבל יוסף את אביו ואת אחיו שמואל: ה"נ שתפוס בשערו.

הרי עלי לשלח פרע - הר"ז נזיר.

שילוח ריבוי הוא? ד'שלחך פרדס רמונים.
אולי: 'קדוש יהיה גדל פרע, וגבי כהן הדיוט: 'זפרע לא ישלחו'.
ב. 'שולח מים' גם ריבוי הוא, שכשמשקין, גדלים הפירות.

הרי עלי ציפרין - לר"מ: נזיר.

טעם דר"מ - ר"ל ור"י והנפק"מ.

ר"ל: ציפרין סמוכין לשיער קיבל עליו,

אצל נבוכדנצר דעד די שעריה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין,

לר"מ: מתפיס אדם במילה הסמוכה, ולרבנן: לא.

ר"י: כ"ע לא מתפיס,

וטעם ר"מ: דחיישינן שמא צפורי נזיר טמא קיבל עליו.

ולא: חיישי' דצפורי נדבה קיבל עליו - דא"כ: הרי עלי קן מבעי.

ולא: שמא הרי עלי צפורי מצורע - דכגון שהיה נזיר עובר לפניו.

ולא: שנזיר טמא ולפוטרו מקרבנותיו - דכשהיה נזיר טהור עובר לפניו.

נפק"מ: כגון שאמר ציפרין הסמוכין לשער עלי,

לר"י: אף שאמר כן, רק אם נזיר עובר לפניו, אם לא - לא.

לרשב"ל: אף שאין נזיר עובר לפניו.

והך: דהאומר ימין הר"ז שבועה,

לאו משום ד'זרם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע ב'זי העולם',

אלא משום דימין גופיה איקרי שבועה, ד'נשבע ה' בימינו.

ומניין לאומר שמאל שהיא שבועה? ד'זכורע עזו.

הריני נזיר מן החרצנים, זגים, תגלחת, טומאה. הר"ז נזיר, וכל דקדוקי נזירות עליו.

מתני' דלא כר"ש

שאמר שחייב רק כשידור מכולם, ולרבנן: אף אם נדר בחד מהן.

טעם דר"ש 'מבל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג'.

ורבנן: ד'מיין ושכר זיר'.

ור"ש: 'מיין ושכר זיר' מיבעי: לאסור יין מצוה כיון הרשות.

ולא קידוש והבדלה דהא ממושבע ועומד עליו מהר סיני אלא כרבא ד.

דשבועה שאשתה, וחזר ואמר הריני נזיר, נזירות חלה על שבועה.

ורבנן: א"כ, לימא קרא מיין, מאי ושכר? ש"מ תרתי.

ור"ש: שכר שכר למקדש, ד'יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך',

כבנזיר נאסר מיין ולא משאר משקין, אף גבי מקדש כן.

ולאפוקי מר"י: דאכל דבילה קעילית, ושתה דבש וחלב,

ונכנס למקדש - חייב.

ב. לר"ש אין איסור חל על איסור דהאוכל נבילה ביוה"כ פטור. ולרבנן: מכל אשר יעשה מגפן דיין לאיסורי נזיר שמצטרפים זה עם זה. ור"ש: לית ליה צירוף דכלשהו למכות, אמרו כזית רק לענין קרבן.

הריני כשמשון כבן מנוח כבעל דלילה, כמי שעקר דלתות עזה, כמי שנקרו פלשתים את עיניו – הר"ז נזיר שמשון.

צריכא

דאי אמר: הריני כשמשון, הו"א שמשון אחרינא, קמ"ל כבן מנוח. ואי תנא כבן מנוח, הו"א יש שנקראים כן קמ"ל כבעל דלילה, וכמי שנקרו פלשתים את עיניו.

מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון?
נזיר עולם – הכביד שערו מיקל בתער, ומביא שלש בהמות, ואם נטמא מביא קרבן טומאה, נזיר שמשון – הכביד שערו אינו מיקל, ואינו מביא קרבן טומאה. ה"ק: האומר הריני נזיר עולם הר"ז נזיר. ומה בין נזיר עולם לנזיר שמשון וכו' שאינו מביא קרבן טומאה.
ד: קרבן לא מייתי, אבל נזירות חלה, מתני' לא ר"י ולא ר"ש!
דלר"י: נזיר שמשון מותר ליטמא למתים, שכן מצינו בשמשון שנטמא. ולר"ש: האומר נזיר שמשון לא אמר כלום, שלא מצינו בשמשון שיצאת נזירות מפיו.
אי ר"י האמר: אפילו לכתחילה, ומתניתין קתני אם נטמא!
אי ר"ש האמר: לא חיילא עליה נזירות כלל!
לעולם ר"י: ואידי דתני בנזיר עולם אם נטמא, תנא גם בנזיר שמשון.

וחלקו במחלוקת תנאים. ר"ע ור' יוסי

דתנן: הרי עלי בככור – רבי יעקב אוסר, ור' יוסי מתיר.
ר"י כר' יעקב: דלא בעי' דבר הנידר, ור"ש כר' יוסי, דבעי' דבר הנידר לא, דכו"ע בעינן דבר הנידר, ושאני בכור דלא לרבות את הבכור. ור' יוסי: לה' לרבות חטאת ואשם – שכן מתפיסן בנדר, ומוציא את הבכור – שאין מתפיסו בנדר.
ור' יעקב: בכור גם מתפיסו בנדר. דתניא, של בית רבינו אמרו: מנין לנולד לו בכור בתוך עדרו שמצוה עליו להקדישו? דחזר תקדיש.
ור' יוסי: נהי דמצוה להקדישו, אי לא מקדיש מי לא קדוש?
הק: דגבי נזיר גם כתיב לה!
מיבעי לכדתניא אמר שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא חוץ מאדם אחד, שבא אלי מן הדרום יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים,
אמרתיו לו: בני, מה ראית לשחת שער נאה זה?
אמר לי: רועה הייתי לאבי בעירי, והלכתי לשאוב מים מן המעיין ונסתכלתי בבכואה שלי, ופחז יצרי עלי וביקש לטורדני מן העולם, אמרתיו לו: ריקה! מפני מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, שסופך להיות רמה ותולע? העבודה, שאגלחך לשמי! עמדתי ונשקתיו על ראשו,
אמרתיו לו: כמותך ירבו נזירים בישראל,
עליך הכתוב אומר: 'איש כי יפליא לנדר נדר נזיר לחזיר לה'.

ושמשון לא היה נזיר

והך ד'כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן - שם מלאך הוא שאמר.

ונטמא למתים - גמרא גמירי לה

ולא מ'בלחי החמור הכיתי אלף איש, שמא גרווי בהו ולא נגע.

ולא מ'ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם'

דשמא הפשיטם ואח"כ הרגם. והך ויך ויקח שעשאם גוססים.

המקור לנזיר עולם שמותר להקל ראשו - ג' רבי ר'צ'ור' יוסי

רבי: אבשלום נזיר עולם היה, ד'ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר

אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה בחברון,

ומגלח אחד לי"ב חדש, 'ויהי מקץ ימים לימים, ויליף ימים ימים

מבתי ערי חומה, די"ב חדש.

ר' נהוראי: מגלח אחת לל' יום.

רבי יוסי: מגלח מער"ש לער"ש כבני מלכים.

רבי: למד מבתי ערי חומה

ולא ב' ימים דגז"ש למד מכובד וב' ימים אין כובד שיער.

ולא ב' שנים, ד'ויהי מקץ שנתיים ימים! דנין ימים שאין עמהן

שנים מימים שאין עמהן שנים, ואל יוכיח זה שיש עמו שנים.

לא לי יום ד'עד חדש ימים! דנין ימים שאין עמהם חדשים

מימים שאין עמהם חדשים, ואל יוכיח זה שיש עמו חדשים.

ולא מימים ימימה! דנין ימים מימים, ואין דנין ימים מימימה.

ונפק'מ כדתר"י 'ושב הכהן ובה הכהן - זו היא שיבה, זו היא ביאה

ה"מ כשאין דדמי ליה, אבל כשיש מדדמי ילפינן.

א"ד: מנין דכל ג' חודשים חד זימנא? שמא ד' פעמים בשנה

או ד' חודשים חד זימנא ב' חודשים בחד זימנא

רבי נהוראי: מגלח אחת לשלשים יום. - כבכהנים דיש כובד,

ר' יוסי: מגלח מער"ש לער"ש. וההבדל בינו לאחיו דיו"ט

שחל להיות באמצע שבוע הוא אינו מגלח, א"נ לגלח מבוקר

דער"ש שאחיו מגלחים והוא אינו יכול לגלח עד ער"ש.

קץ מ' שנה ששאלו להן מלך. היתה שנת עשר לשמואל הרמתי

סתם נזירות ל' יום.

מקור לל' יום ר"מ וב"פ ו' קושיות

ר"מ: קדוש יהיה - בגמטריא ל'.

בר פדא: כנגד נזיר נזרו האמורים בתורה ל' חסר אחת.

ור"מ: נזיר טרו לדרשה: מיון ושבר זיר - לאסור יין מצוה כיון רשות,

כי יפליא לנדור נדר נזיר לחזיר - מלמד, שהנזירות חלה על נזירות.

ובר פדא: אין חד מהם שלא לדרשה? אלא מדהוא למנין כולם למנין. ה':

ו' קושיות

א. תנן: **סתם נזירות שלשים יום.**

לרב מתנא ניחא,

לבר פדא: אידי דייום ל' דמגלח ומביא קרבנותיו, תנא שלשים.

ב. תנן: **מי שאמר הריני נזיר - מגלח יום שלשים ואחד.**

לרב מתנא ניחא,

לבר פדא: אם גילח ליום שלשים - יצא!

סיפא מסייעא ליה, רישא נעשה כאומר שלימין.

ולרב מתנא: סיפא! קסבר: מקצת היום ככולו.

ג. תנן: הריני נזיר ל יום, אם גילח יום ל' לא יצא! באומר שלימין.

ד. תנן: נזר ב' נזירות- מגלח הראשונה יום לא', ושניה יום סא'.

ו. לרב מתנא ניהא,

לבר פדא -אימא סיפא: ואם גילח את הראשונה ליום ל' מגלח השניה ליום ס'! וסיפא מסייעא, רישא באומר שלימים.

ולרב מתנא: סיפא: יום שלשים עולה לכאן ולכאן.

וקמ"ל אפי' לשתי נזירות אמרי' מקצת היום ככולו

ה. תנן: אם גילח יום ס' חסר א' יצא, שיום ל' עולה לו מן המנין.

לרב מתנא: ניהא,

לבר פדא: אנא נמי אהא סמכי.

ו. תנן: מי שאמר הריני נזיר, נטמא יום שלשים - סותר את הכל.

לרב מתנא ניהא,

ו: לבר פדא: אימא סיפא, ר"א אומר: אינו סותר אלא שבעה.

אי ל' בעינן, נסתור כולהו! -קסבר ר"א: מקצת היום ככולו.

תנן: הריני נזיר מאה יום, נטמא יום מאה - סותר הכל,

לר"א: סותר רק ל' יום ואי לר"א מקצת היום ככולו, נסתור שבעה! ואי לא סבר מקצת היום ככולו, ליסתור כולהו!

לעולם לא אמרינן מקצת היום ככולו. ולא סותר הכל

ר"ל טעם דר"א 'זאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו', התורה אמרה: נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר.

לימא כתנאי: ר"א: 'עד מלאת הימים' - שומעני מיעוט ימים שנים?

ת"ל: 'קדוש יהיה גדל פרע', אין גידול שער פחות משלשים,

רי"ו 'עד מלאת הימים', ימים שצריכין למלאות - שלשים.

מאי לאו: רב מתנא דכרבי יאשיה, וב"פ כרבי יונתן!

א"ל ר"מ לכו"ע ל' לר"א: עד ולא עד בכלל ולר"ו: עד ועד בכלל

אלו הן ימים שצריכין למלאות? הוי אומר: שלשים.

ו: ולא שבת דמי יש חסירות? ולא שנה דמי מנינן ליומי?

והא רבנן דקיסרי: מנין שאין מונין ימים לשנים?

ד'לחדשי השנה', חדשים מחשבין לשנים, ולא ימים לשנים.

אמר הריני נזיר אחת גדולה, הריני נזיר אחת קטנה,

אפילו מכאן ועד סוף העולם - נזיר שלשים יום.

ה"ק: ארוך לי הדבר כמכאן ועד סוף העולם

תנן: הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני, אומדים כמה ימים מכאן ועד מקום פלוני,

פחות מל יום - נזיר ל' יום, ואם לאו - נזיר כמנין הימים.

ואימא ה"נ: ארוך לי הדבר כמכאן ועד מקום פלוני!

- אמר רבא: שהחזיק בדרך.

ולא כל פרסה ופרסה! - ר"פ: במקום שלא מונין פרסאות.

ולא כל יום ויום כהריני נזיר כעפר הארץ וכשער ראש וכחול הים - הרי זה נזיר עולם, ומגלח אחד לשלשים יום!

- דכל דבר שיש בו קיצבה לא תני.

והך דהריני נזיר כל ימי חיי, הריני נזיר עולם- הר"ז נזיר עולם.

אפי' מאה שנה או אלף שנים- א"ז נזיר עולם אלא נזיר לעולם.

א. רבה: שאני שערות, הואיל ומובדלות זו מזו.

גבי יומי גם: 'ויהי ערב ויהי בקר יום אחד' שם לא מפסקי מהדדי,

ה"ק יום ולילה יום אחד הוא.

ב. רבא: שאני התם, דתני הריני נזיר אחת.

הריני נזיר ויום אחד, הריני נזיר ושעה אחת, הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתיים.

צריכותא ג' דוגמאות

הריני נזיר ושעה אחת, דהו"א לימני ל' ואחד יום, קמ"ל.

אחת ומחצה דוקא אימא לא לימני ב' קמ"ל כולהו נזיר שתיים

הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת - נזיר שלשים ואחד ז': יום, שאין נזירות לשעות.

דוקא לא' יום דריש לישנא יתרה כר"ע

רב: דווקא דאמר לא' יום, אבל אמר ל' יום ויום א' - נזיר שתיים.

רב כר"ע דדרש לישנא יתירא.

דתנן: לא את הבור ולא את הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא

לר"ע: וצריך ליקח לו דרך, והכ"א: א"צ ליקח לו דרך.

ומודה ר"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו, שא"צ ליקח לו דרך.

ה. הריני נזיר כשער ראשי, וכעפר הארץ, וכחול הים ת"ק: הרי זה נזיר עולם, ומגלח אחת לשלשים יום. רבי: אי"ז מגלח אחת לל' יום, ואיזה מגלח אחת לל' - האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי, וכעפר הארץ, וכחול הים. הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה, - בודקין אותו, אם אמר אחת גדולה נזרתי - נזיר ל' יום, ואם אמר סתם נזרתי - רואין את הקופה כאילו היא מלאה חרדל, ונזיר כל ימיו. הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני, אומדין כמה ימים מכאן עד מקום פלוני, אם פחות מל' יום נזיר ל' יום, ואם לאו נזיר כמנין הימים. הריני נזיר כמנין ימות החמה - מונה נזירות כמנין ימות החמה, ר"י: מעשה הית, כיון שהשלים מת.

רואין את הקופה כאילו מלאה חרדל, ונזיר כל ימיו ר"ש ור"י ולא חזי' כאילו הקופה מלאה בקישואין ודלועין, שתהא לו תקנה א. כחזקיה: דבמחלוקת שנויה,

וכר"ש: אדם מכניס את עצמו לדבר שספיקו חמור מודאי.

דתניא: הריני נזיר ע"מ שיהא בכרי זה מאה כור, והלך ומצאו

שנגנב או שאבד - ר"ש אוסר, שספק נזירות להחמיר.

ר' יהודה מתיר, שספק נזירות להקל.

ב. ר"י: אף כר"י, שם לא נחית לנזירות, כאן נחית לנזירות,

במאי לסלוקיה מיניה? אמאי לא? נראה לקופה כאילו מלאה

קישואין ודלועין, ותהא לו תקנה! הא ס"ד, נזירות הוא

שקיבל עליו, דר"י ס"ל כרבי דאין מגלח אחת לל' יום שרק

האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים

ח:

ור"י מי ס"ל כרבי?

והתנן: הריני נזיר כמנין ימות החמה וכו' ואר"י: מעשה שהשלים מת

אי מקבל עליו נזירות, זה הטעם דכיון דהשלים מת, אבל אי נזירות אחת קיבל, מי הוי השלמה?

ועוד: מי סבר כרבי? והא תניא לר"י: הריני נזיר מנין הילקטי קיץ, ומנין שבלי שמיטה מונה נזירות כמנין הילקטי קיץ, וכמנין שבלי שמיטה! - שאני מנין.

• ושאני לרבי מנין, והך: דהריני נזיר כמנין ימות החמה מונה כמנין ימות החמה, כימי הלבנה - מונה כימי הלבנה.

לרבי: עד שיאמר נזירות עלי כמנין ימות החמה וכמנין ימות הלבנה! אלא ר"י: ס"ל כרבי בחד: שקיבל ע"ע נזירות

וחלק בחד: דלר"י שני מונה, ולרבי לא שניה.

א. ת"ר: הריני נזיר כל ימי חיי, הריני נזיר עולם - הר"ז נזיר עולם, אף מאה שנה או אלף שנים - אי"ז נזיר עולם אלא נזיר לעולם.

ב. ת"ר: הריני נזיר ואחת מונה שתים, ועוד מונה שלש, ושוב מונה ארבע. - וקמ"ל דלא להוי ושוב ככולהו והוי שש.

ג. ת"ר: הריני נזיר, סומכוס: הן - אחת, דיגון - שתים, טריגון - שלש, טטרגון - ארבע, פונטיגון - חמש.

ד. ת"ר: בית עגול, דיגון, טריגון, פונטיגון - אין מטמא בנגעים, טטרגון - מטמא בנגעים.

דלמטה אומר: 'קוד קודות, למעלה אומר: 'קוד קודות' - הרי כאן ארבע.

הדרך עלך כל כנויי